

FASOLA ZWYKŁA KARŁOWA

Charakterystyka gatunku

Fasola szparagowa należy do rodziny bobowatych, dawniej motylkowych. Jest rośliną roczną, samopylną, której częścią jadalną są strąki o zabarwieniu żółtym lub zielonym. Strąki fasoli szparagowej mają dużą wartość odżywczą i dietetyczną, bogate są w białko, witaminy (B1,E,PP,C,karoten), sole mineralne (wapnia, żelaza, fosforu), a także doceniany ostatnio błonnik.

Wymagania klimatyczne i glebowe

Fasola jest rośliną ciepłolubną o dużych wymaganiach świetlnych i umiarkowanych wodnych. Powinna być uprawiana na stanowiskach osłoniętych od wiatrów. Optymalna temperatura wzrostu wynosi 20-25° C. Najbardziej przydatne są gleby średnio zwięzłe, próchniczne, przepuszczalne, łatwo nagzewające się, o pH 6,5 – 7,8 (czarnoziemy, gleby brunatne, piaszczysto-gliniaste, bielice). Gleby ciężkie, zlewne, a także lekkie o małej pojemności wodnej nie nadają się do uprawy fasoli.

Stanowisko w płodozmianie

Fasola uprawiana jest zazwyczaj w drugim roku po oborniku. Może być uprawiana na stanowisku po cebulowych, pomidorze, ogórku, rzodkiewce, sałacie, ziemniaku, okopowych i po zbożach. Niekorzystnym przedplonem są: marchew, pietruszka i szpinak. Nie należy uprawiać fasoli po roślinach motylkowych (groch, bób, soja). Na tym samym stanowisku, fasola nie powinna być uprawiana częściej jak co 4 lata.

Uprawa i nawożenie

Po zbiorze przedplonu w roku poprzedzającym uprawę fasoli należy wykonać podorywkę na głębokość 8-10cm. Późną jesienią przeprowadza się orkę głęboką (25-35 cm). Wiosną stosuje się kultywatorowanie łącznie z wysiewem nawozów fosforowo-potasowych oraz bronowanie. Nawożenie mineralne należy przeprowadzić na podstawie analizy zawartości składników pokarmowych w glebie. Fasola posiada wysokie wymagania pokarmowe w stosunku do fosforu i potasu, natomiast małe odnośnie azotu, ponieważ współżyje z bakteriami brodawkowymi, które wiążą wolny azot z powietrza. Przeciętnie zalecane dawki nawozów mineralnych wynoszą 200-300 kg NPK/ha w stosunku 1:2:3. Azot stosuje się przedsięwzięcie w jednej dawce, w ilości 30-50 kg/ha. Fasola reaguje ujemnie na obecność chlorków w glebie, dlatego zaleca się siarczanową formę nawozu potasowego; K₂O w ilości 100-180kg/ha, a P₂O₅ w ilości 60-90 kg/ha. Przy objawach niedoboru mikroelementów lub złego stanu plantacji należy stosować nawożenie dolistne.

Siew nasion

Do siewu nasion przystępuje się zazwyczaj po 15 maja. Fasolę szparagową sieje się w rzędy oddalone co 40-50 cm, w rzędzie co 8-10 cm na głębokość 3-5 cm w zależności od typu gleby. Norma wysiewu wynosi od 90-130 kg/ha w zależności od masy 1000 nasion uprawianej odmiany i wartości użytkowej nasion (czystość nasion i zdolność kiełkowania). Nasiona wysiewa się zaprawione preparatem grzybobójczym i owadobójczym zgodnie z obowiązującymi zaleceniami.

Zbiór nasion

Zbiór strąków fasoli szparagowej rozpoczyna się, gdy większość strąków jest we właściwej fazie tzn. nasiona są nie większe od ziarna pszenicy, powierzchnia przełamania strąków jest gładka, w szwach nie pojawia się włókno, a grubość i długość strąka jest typowa dla danej odmiany. Na plantacji nasiennej, na 2-3 tygodnie przed zbiorem, gdy liście na roślinach zaczynają żółknąć i opadać, strąki marszczą się i zasychają, można wykonać oprysk preparatem przyspieszającym proces dojrzewania.

FASOLA WIELOKWIATOWA

Fasola wielokwiatowa jest rośliną dnia długiego, ciepłolubną. Najlepiej rośnie w temperaturze 16-23 °C, a do dobrego skielkowania nasion temperatura gleby powinna przekraczać 10 °C. Wymaga gleb ciepłych, przepuszczalnych o bardzo dobrej strukturze. Najkorzystniejszy jest drugi rok po oborniku. Fasola posiada wysokie wymagania pokarmowe, szczególnie w stosunku do fosforu i potasu. W zależności od zasobności gleby, zaleca się 60 – 80 kg/ha P₂O₅ i 120 – 160 kg/ha K₂O, zastosowane jesienią przed orką zimową i dawkę startową azotu w ilości 20-40 kg/ha. Ujemnie reaguje na obecność chlorków w glebie, dlatego należy stosować siarczan potasu. W przypadku niedoboru manganu można stosować nawożenie dolistne przed kwitnieniem, w ilości ok. 1 kg/ha.

Norma wysiewu dla odmiany Nata wynosi ok. 80 kg/ha, a dla odmiany Karo ok. 100 kg/ha. Nasiona wysiewa się w rozstawie 50 cm x 25-30 cm, na głębokość 5 – 6cm. Plantacje chroni się chemicznie przed chwastami i strąkowcem, według zaleceń IOR.